

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ Ι

Ενότητα 12: Μέγεθος και Εύρος Δραστηριοτήτων
του Δημόσιου Τομέα

Κουτεντάκης Φραγκίσκος – Γαληνού Αργυρώ
Τμήμα Οικονομικών Επιστημών

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται στην άδεια χρήσης **Creative Commons** και ειδικότερα

*Αναφορά – Μη εμπορική Χρήση – Όχι Παράγωγο Έργο 3.0 Ελλάδα
(Attribution – Non Commercial – Non-derivatives 3.0 Greece)*

CC BY-NC-ND 3.0 GR

[ή επιλογή ενός άλλου από τους έξι συνδυασμούς]

[και αντικατάσταση λογότυπου άδειας όπου αυτό έχει μπει (σελ. 1, σελ. 2 και τελευταία)]

- Εξαιρείται από την ως άνω άδεια υλικό που περιλαμβάνεται στις διαφάνειες του μαθήματος, και υπόκειται σε άλλου τύπου άδεια χρήσης. Η άδεια χρήσης στην οποία υπόκειται το υλικό αυτό αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Κρήτης**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Περίγραμμα Ενότητας

- Μέγεθος του Κράτους
  - Φορολογικές Στρεβλώσεις και Αναποτελεσματικότητα
  - Μέγεθος και παραγωγικότητα του Δημόσιου Τομέα
  - Μέγεθος του Κράτους και Μακροοικονομικές Επιδόσεις
  - Υπάρχει Σχέση Μεταξύ Μεγέθους του Κράτους και Οικονομικής Ανάπτυξης;

Περίγραμμα Ενότητας

- Εύρος Δραστηριοτήτων του Δημόσιου Τομέα
  - Μέγεθος του Δημόσιου Τομέα στην Ελλάδα
  - Αποτελεσματικότητα του Δημόσιου Τομέα
  - Διοικητικές Παρεμβάσεις στην Αγορά
  - Δημόσια Διοίκηση και Οικονομικό Βάρος Επιχειρήσεων

Μέγεθος του Κράτους

- Το μέγεθος του δημόσιου τομέα αποτελεί μια πηγή συνεχούς αντιπαράθεσης απόψεων για το ρόλο του κράτους στην οικονομία.

Μέγεθος του Κράτους

- Μια ακραία αντίληψη υποστηρίζει ότι ο ρόλος του κράτους πρέπει να είναι **ελάχιστος** και να περιορίζεται στην παροχή νόμου και τάξης, βασικών υποδομών και δημόσιων αγαθών και βασικών ρυθμίσεων

Μέγεθος του Κράτους

- Μια άλλη ακραία άποψη υποστηρίζει ότι οι αγορές από τη φύση τους οδηγούν σε σημαντικές αποτυχίες στη λειτουργία της οικονομίας και για να λειτουργήσει αποδοτικά ένα σύστημα αγορών απαιτούνται **ευρείες κρατικές παρεμβάσεις.**

Μέγεθος του Κράτους

- Το πρώτο βασικό ερώτημα που πρέπει να απαντήσουμε είναι εκείνο που αφορά το πώς μετρούμε το μέγεθος του κράτους.
- Η δυσκολία ακριβούς μέτρησης ανακύπτει από το γεγονός ότι πολλές από τις δράσεις του Δημοσίου είναι διοικητικές ρυθμίσεις, οι οποίες δεν αποτυπώνονται εύκολα σε οικονομικά μεγέθη.

Μέγεθος του Κράτους

- Το πιο απλό και το πιο σύνηθες μέτρο μεγέθους του δημόσιου τομέα, τουλάχιστο σε ότι αφορά τις ανεπτυγμένες χώρες, είναι **οι δαπάνες της Γενικής Κυβέρνησης ως ποσοστό του Α.Ε.Π..**
- Επίσης, χρησιμοποιούνται, σε μικρότερο βαθμό, **τα έσοδα του κράτους ως ποσοστό του Α.Ε.Π..**

Μέγεθος του Κράτους

- Μερικές φορές, χρησιμοποιούνται κάποιες παραλλαγές αυτών των δεικτών που θεωρούνται ότι εκφράζουν ακριβέστερα την επίδραση του κράτους στην οικονομία, όπως:
  - η δημόσια κατανάλωση ως ποσοστό του Α.Ε.Π.,
  - οι δημόσιες επενδύσεις ως ποσοστό του Α.Ε.Π.,
  - η προστιθέμενη αξία του δημόσιου τομέα (το ποσό που το Δημόσιο συμβάλλει στο Α.Ε.Π.).

Μέγεθος του Κράτους

- Στον παρακάτω πίνακα, παρουσιάζουμε τους 2 βασικούς δείκτες (μέσο όρο της πενταετίας 2002-2006), για μια σειρά από χώρες:

Δαπάνες και έσοδα Γενικής Κυβέρνησης, (%) Α.Ε.Π.		
(Μέσος όρος 2002-2006)		
Χώρα	Δαπάνες	Έσοδα
Ιρλανδία	33,9	35,0
Ισπανία	38,6	39,0
Ην. Βασίλειο	42,6	39,7
Ελλάδα	44,0	39,0
Ολλανδία	46,1	44,8
Πορτογαλία	46,1	42,2
Γερμανία	47,2	43,9
Ευρωζώνη	47,5	45,0
Ιταλία	48,3	44,6
Φιλανδία	49,5	52,6
Βέλγιο	50,0	49,6
Αυστρία	50,1	48,9
Ουγγαρία	50,2	42,3
Γαλλία	53,2	50,0
Δανία	53,6	55,9
Σουηδία	56,8	57,5
ΕΕ 27	46,8	44,3
ΗΠΑ	34,6	30,8
Ιαπωνία	40,0	33,4
Πηγή: European Commission, Autumn 2007 forecasts		

Μέγεθος του Κράτους

- Οι κρατικές δαπάνες δεν ισοδυναμούν με την προστιθέμενη αξία του κράτους στην οικονομία.
- Στις κρατικές δαπάνες περιλαμβάνεται και ένα σημαντικό ποσό που είναι μεταβιβαστικές πληρωμές και οι οποίες δεν είναι μέρος του Α.Ε.Π..
- Για να δούμε επομένως ποιο είναι το μέρος του Α.Ε.Π. που παράγεται από το κράτος θα πρέπει να εξετάσουμε ποια είναι η προστιθέμενη αξία από το κράτος.

Μέγεθος του Κράτους

- Ως **κράτος** θεωρείται η γενική κυβέρνηση (κεντρική κυβέρνηση, τοπική αυτοδιοίκηση, νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου) και οι δημόσιες επιχειρήσεις.
- Στον παρακάτω πίνακα, παρουσιάζονται τα στοιχεία για το Α.Ε.Π. της γενικής κυβέρνησης, για μια σειρά από χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Προϊόν γενικής κυβέρνησης ως ποσοστό του Α.Ε.Π.				
	2000	2003	2005	2007
ΕΕ - 27	18,2	18,9	19,1	18,6
ΕΕ - 15	18,1	18,8	19,1	18,7
Γερμανία	13,6	13,5	13,3	12,5
Αυστρία	16,8	15,4	15,0	14,6
Ιρλανδία	13,8	15,0	15,4	15,9
Βέλγιο	16,5	17,7	17,4	16,9
Ισπανία	16,2	16,2	16,7	17,0
Τσεχία	18,4	20,5	19,1	17,8
Ελλάδα	19,1	18,6	18,2	18,2
Ιταλία	17,7	18,4	18,8	18,3
Πολωνία	19,4	20,1	19,1	18,5
Πορτογαλία	20,1	19,4	20,3	18,7
Ολλανδία	18,4	19,9	19,2	18,9
Γαλλία	21,1	21,3	21,2	20,7
Ουγγαρία	21,2	23,1	22,1	21,2
Ην. Βασίλειο	20,1	22,2	23,8	23,6
Φιλανδία	23,2	24,6	25,4	24,2
Δανία	26,7	28,1	27,5	27,2
Σουηδία	27,6	28,7	27,8	27,2

Πηγή: Eurostat

Μέγεθος του Κράτους

- Ο μεγάλος δημόσιος τομέας προκαλεί προβλήματα στις επιδόσεις μιας οικονομίας;
- Θα μπορούσε κανείς να συνοψίσει τα διάφορα επιχειρήματα κατά του μεγάλου κράτους σε 3 κατηγορίες.

Μέγεθος του Κράτους

- Η 1^η κατηγορία συνδέεται με το γεγονός ότι ο **μεγάλος δημόσιος τομέας προκαλεί αύξηση της φορολογίας** για χρηματοδότηση των δραστηριοτήτων του, και αυτό δημιουργεί στρεβλώσεις και αναποτελεσματικότητες.

Μέγεθος του Κράτους

- Η 2^η κατηγορία αναφέρεται στο ότι οι δημόσιες δαπάνες συνδέονται αναπόφευκτα με την αύξηση δραστηριοτήτων του κράτους, και στις οποίες η μετρούμενη αύξηση της παραγωγικότητας είναι μικρότερη από εκείνη του ιδιωτικού τομέα.

Μέγεθος του Κράτους

- Η 3^η κατηγορία συνδέεται με την άποψη ότι ο δημόσιος τομέας είναι λιγότερο αποτελεσματικός από τον ιδιωτικό, επειδή στις δραστηριότητές του δεν ισχύουν τα ίδια κίνητρα με εκείνα της αγοράς.

Φορολογικές Στρεβλώσεις και Αναποτελεσματικότητα

- Όλοι οι φόροι, πλην ελαχίστων εξαιρέσεων, δημιουργούν στρεβλώσεις στην οικονομική δραστηριότητα.
  - Αν οι φορολογικοί συντελεστές, π.χ. του εισοδήματος, είναι πολύ υψηλοί, τότε είναι προφανές ότι θα επηρεαστεί αρνητικά η προσφορά εργασίας.

Φορολογικές Στρεβλώσεις και Αναποτελεσματικότητα

- ❑ Μια υψηλή φορολογία στο κεφάλαιο δημιουργεί αντικίνητρα για επενδύσεις.
- ❑ Οι εισφορές κοινωνικής ασφάλισης μειώνουν την αποταμίευση.
- ❑ Η φορολογία στα αγαθά και τις υπηρεσίες στρεβλώνει τις επιλογές των ατόμων.

Φορολογικές Στρεβλώσεις και Αναποτελεσματικότητα

- Ο αντίλογος υποστηρίζει ότι το κράτος προσφέρει και χρήσιμες υπηρεσίες οι οποίες βελτιώνουν τη θέση των ατόμων και των επιχειρήσεων.
  - Ένα κράτος με υψηλές δαπάνες μπορεί να προσφέρει καλές υποδομές, καλά εκπαιδευμένο εργατικό δυναμικό και καλές υπηρεσίες υγείας, παράγοντες που συντελούν στην αύξηση της παραγωγικότητας μιας οικονομίας. Η χρηματοδότηση αυτών των δαπανών απαιτεί υψηλή φορολογία.

Φορολογικές Στρεβλώσεις και Αναποτελεσματικότητα

- Άρα, οι αρνητικές επιπτώσεις της υψηλής φορολογίας αντισταθμίζονται από τις θετικές επιδράσεις των υψηλότερων δημόσιων δαπανών.
- Οι πολλές εμπειρικές μελέτες που έχουν γίνει μέχρι τώρα δεν φαίνεται να συμφωνούν στο ποια είναι η επίδραση της φορολογίας στην οικονομική ανάπτυξη.

Φορολογικές Στρεβλώσεις και Αναποτελεσματικότητα

- Οι περισσότερες μελέτες φαίνεται να καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι η υψηλή φορολογία έχει αρνητικές επιπτώσεις στην οικονομία.

Φορολογικές Στρεβλώσεις και Αναποτελεσματικότητα

- Υπάρχουν και αρκετές μελέτες που διαπιστώνουν ότι εκείνο που έχει σημασία δεν είναι τόσο το ύψος των φορολογικών εσόδων μιας χώρας, όσο:
  1. η διάρθρωση του φορολογικού της συστήματος, και
  2. το πόσο παραγωγικά και αποδοτικά δαπανώνται τα φορολογικά έσοδα.

Φορολογικές Στρεβλώσεις και Αναποτελεσματικότητα

- Ένα άλλο στοιχείο, το οποίο δεν μπορεί να παραγνωρίσει κανείς, είναι η επίπτωση που μπορεί να έχουν η υψηλή φορολογία και οι ρυθμιστικές παρεμβάσεις στη διεύρυνση των παραοικονομικών δραστηριοτήτων.

Φορολογικές Στρεβλώσεις και Αναποτελεσματικότητα

- Από τις μέχρι τώρα εργασίες, θεωρητικές και εμπειρικές, δεν έχουμε άποψη για το βαθμό στον οποίο οι υψηλοί φορολογικοί συντελεστές συνδέονται με τη φοροδιαφυγή και την παραοικονομία.

Φορολογικές Στρεβλώσεις και Αναποτελεσματικότητα

- Χώρες με υψηλή φορολογία, όπως εκείνες της Κεντρικής και Βόρειας Ευρώπης έχουν υψηλή φορολογία αλλά όχι μεγάλη παραοικονομία.
- Άλλες χώρες πάλι με χαμηλή φορολογία συμβαίνει να έχουν μεγάλη παραοικονομική δραστηριότητα.

Φορολογικές Στρεβλώσεις και Αναποτελεσματικότητα

- Ο καθηγητής **Myles** (2007), σε μια διεξοδική έρευνα για τις επιπτώσεις της φορολογίας στην οικονομική ανάπτυξη, καταλήγει στα εξής συμπεράσματα:
  1. Δεν υπάρχουν εμπειρικές αποδείξεις ότι η οικονομική μεγέθυνση επηρεάζεται από τη φορολογία.
  2. Υπάρχουν ισχυρές ενδείξεις ότι η οικονομική μεγέθυνση είναι μεγαλύτερη στις χώρες που η φορολογία εταιρικών κερδών είναι χαμηλότερη.

Φορολογικές Στρεβλώσεις και Αναποτελεσματικότητα

3. Αυξήσεις στο φόρο εισοδήματος μειώνουν την οικονομική μεγέθυνση, στο βαθμό που αυτές επηρεάζουν την επιχειρηματικότητα.
4. Μια αλλαγή στο μείγμα των φόρων που αυξάνει τη βαρύτητα των φόρων κατανάλωσης, σε σχέση με τους φόρους εισοδήματος, αυξάνει την οικονομική μεγέθυνση.
5. Η απόφαση του να γίνει κάποιος επιχειρηματίας, επηρεάζεται αρνητικά από το επίπεδο και την προοδευτικότητα της φορολογίας.

Φορολογικές Στρεβλώσεις και Αναποτελεσματικότητα

6. Οι επενδύσεις είναι ευαίσθητες στα φορολογικά κίνητρα.
7. Οι δαπάνες για έρευνα και ανάπτυξη είναι ευαίσθητες στα φορολογικά κίνητρα.
8. Οι ξένες επενδύσεις είναι ευαίσθητες στα φορολογικά κίνητρα.
9. Οι επιλογές των επιχειρηματιών είναι ευαίσθητες στα φορολογικά κίνητρα.

Μέγεθος και Παραγωγικότητα του Δημόσιου Τομέα

- **Επιχείρημα υποστηρικτών του μικρού κράτους:**
  - Ο δημόσιος τομέας είναι από τη φύση του λιγότερο παραγωγικός από τον ιδιωτικό, και οι υπηρεσίες που προσφέρει το Δημόσιο μπορούν να παρασχεθούν πιο αποτελεσματικά από τον ιδιωτικό τομέα.

Μέγεθος και Παραγωγικότητα του Δημόσιου Τομέα

- **Μειονέκτημα αυτού του επιχειρήματος:**
  - Ελλιπή πληροφόρηση για το θέμα, αφού η μέτρηση των δραστηριοτήτων του Δημοσίου αντιμετωπίζει πολλές δυσκολίες, με αποτέλεσμα η σύγκριση τόσο μεταξύ διαφορετικών παρόχων αγαθών και υπηρεσιών, όσο και διαχρονικά, να είναι δύσκολη.

Μέγεθος και Παραγωγικότητα του Δημόσιου Τομέα

- Οι εμπειρικές μελέτες που έχουν γίνει φαίνεται ότι υπάρχουν σημαντικά τεχνικά προβλήματα στη σύγκριση παραγωγικότητας μεταξύ ιδιωτικού και δημόσιου τομέα.
- Σε ένα σημείο όμως συμφωνούν οι περισσότεροι αναλυτές και αυτό είναι:
  - όταν στους τομείς που συγκρίνονται υπάρχει ανταγωνισμός, τότε ο ιδιωτικός τομέας φαίνεται να υπερτερεί από άποψη παραγωγικότητας του δημόσιου τομέα.

Μέγεθος και Παραγωγικότητα του Δημόσιου Τομέα

- Ένα άλλο σημείο που πρέπει να τονιστεί είναι ότι με τον όρο παραγωγικότητα και επίδοση μιας δημόσιας υπηρεσίας μπορεί να μην εννοούν όλοι το ίδιο ακριβώς πράγμα.
  - Π.χ. οι επιδόσεις στο χώρο της υγείας, όπως τις ερμηνεύουν οι πολιτικοί, μπορεί να διαφέρουν από την παραγωγικότητα της υπηρεσίας, όπως την ορίζουν οι οικονομολόγοι.

Μέγεθος και Παραγωγικότητα του Δημόσιου Τομέα

- Γι' αυτό και, τα τελευταία χρόνια, το θέμα που έχει αποκτήσει ιδιαίτερο ενδιαφέρον είναι η **ποιότητα των δημόσιων οικονομικών**, τόσο από πλευράς εσόδων, όσο και από πλευράς δαπανών.
- Για τις δαπάνες, μάλιστα, έμφαση δίνεται όχι μόνο στα συνολικά μεγέθη, αλλά και σε θέματα όπως:

Μέγεθος και Παραγωγικότητα του Δημόσιου Τομέα

1. Ο ρόλος των δημοσιονομικών θεσμών στον εντοπισμό και την υλοποίηση προτεραιοτήτων.
2. Η ανάλυση και συστηματική παρακολούθηση των τάσεων στη σύνθεση των δημόσιων δαπανών.
3. Στη μέτρηση της αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας των δημόσιων δαπανών.

Μέγεθος και Παραγωγικότητα του Δημόσιου Τομέα

- Με βάση εμπειρικές μελέτες, παρατηρούμε ότι:
  - οι δημόσιες δαπάνες για τις επενδύσεις, την παιδεία, την έρευνα και την ανάπτυξη, έχουν θετική επίδραση στην οικονομική μεγέθυνση
  - οι καταναλωτικές δαπάνες του Δημοσίου έχουν αρνητική επίπτωση στην οικονομική μεγέθυνση

Μέγεθος του Κράτους και Μακροοικονομικές Επιδόσεις

- Μια άλλη διάσταση είναι εκείνη της σχέσης μεταξύ μεγέθους του δημόσιου τομέα και μακροοικονομικών επιδόσεων.
- Οι εμπειρικές εργασίες που έχουν γίνει δεν καταλήγουν σε ξεκάθαρα συμπεράσματα.
- Σε μια μελέτη για την ποιότητα του κράτους, οι καθηγητές **La Porta et.al** (1999) αναφέρουν ότι:

Μέγεθος του Κράτους και Μακροοικονομικές Επιδόσεις

«... διαπιστώσαμε με συνέπεια ότι τα κράτη με τις καλύτερες επιδόσεις είναι επίσης και μεγάλα και συλλέγουν περισσότερα φορολογικά έσοδα. Αντίθετα, τα κράτη με κακές επιδόσεις είναι μικρότερα και συλλέγουν λιγότερους φόρους. Αυτό το αποτέλεσμα δεν σημαίνει ότι είναι .... κοινωνικά επιθυμητό να επεκτείνεται ο ρόλος του κράτους με δεδομένη ποιότητα, αλλά μας λέει ότι ταυτίζοντας το μεγάλο κράτος με το κακό κράτος μπορεί να είναι εξαιρετικά παραπλανητικό...»

Μέγεθος του Κράτους και Μακροοικονομικές Επιδόσεις

- Επίσης, σε μια επισκόπηση της φιλολογίας για την οικονομική μεγέθυνση, ο **Xavier Sala-i-Martin** (2001) συμπεραίνει ότι:
  1. το μέγεθος του κράτους δεν φαίνεται να παίζει σημαντικό ρόλο, και
  2. εκείνο που έχει σημασία είναι η «**ποιότητα του κράτους**».

Μέγεθος του Κράτους και Μακροοικονομικές Επιδόσεις

- Κυβερνήσεις που προκαλούν μεγάλο πληθωρισμό, στρεβλώσεις στις αγορές συναλλάγματος, μεγάλα ελλείμματα, αναποτελεσματικές γραφειοκρατίες, είναι κυβερνήσεις που ζημιώνουν την οικονομία.

Μέγεθος του Κράτους και Μακροοικονομικές Επιδόσεις

- Τέλος, σε μια επισκόπηση 9 εμπειρικών μελετών από τον **Atkinson** (1995), τα ευρήματα ήταν ανάμεικτα σχετικά με την επίπτωση του μεγέθους του κράτους στην οικονομική επίδοση.

Υπάρχει Σχέση Μεταξύ Μεγέθους του Κράτους και Οικονομικής Ανάπτυξης;

- Από την πιο πάνω συνοπτική παρουσίαση κάποιων απόψεων για την επίδραση του μεγέθους του κράτους στις οικονομικές επιδόσεις μιας χώρας, δεν μπορούμε να καταλήξουμε σε αδιαμφισβήτητα συμπεράσματα.
- Υπάρχουν μελέτες που διαπιστώνουν ότι το μικρότερο κράτος συνεπάγεται καλύτερες οικονομικές επιδόσεις, όπως και το αντίθετο.

Υπάρχει Σχέση Μεταξύ Μεγέθους του Κράτους και Οικονομικής Ανάπτυξης;

- Πέρα από τις δαπάνες και τους φόρους, σημαντικό ρόλο στην οικονομική ανάπτυξη παίζουν και οι **ρυθμιστικές παρεμβάσεις του κράτους (θεσμοί)**.
- Φαίνεται ότι οι χώρες με μεγάλο δημόσιο τομέα έχουν θεσμούς πολύ καλύτερης ποιότητας, καλύτερα συστήματα παιδείας και κοινωνικής προστασίας και μεγαλύτερες δυνατότητες για καινοτομία.

Υπάρχει Σχέση Μεταξύ Μεγέθους του Κράτους και Οικονομικής Ανάπτυξης;

- Υπάρχουν 4 οικονομικά υποδείγματα ανάπτυξης που ακολουθούν οι διάφορες χώρες:
  - Αγγλοσαξονικό
  - Σκανδιναβικό
  - Κεντροευρωπαϊκό
  - Μεσογειακό

Υπάρχει Σχέση Μεταξύ Μεγέθους του Κράτους και Οικονομικής Ανάπτυξης;

- Ο **Sapir** (2005) προσπάθησε να κατατάξει αυτά τα βασικά υποδείγματα ανάλυσης με βάση 2 κριτήρια:
  1. την κοινωνική δικαιοσύνη (ισότητα) και
  2. την οικονομική αποτελεσματικότητα
- Πολύ σχηματικά, η κατάταξη που έκανε είναι η εξής:

Υπάρχει Σχέση Μεταξύ Μεγέθους του Κράτους και Οικονομικής Ανάπτυξης;

	Αποτελεσματικότητα		
Ισότητα		Χαμηλή	Υψηλή
	Υψηλή	Ηπειρωτική Ευρώπη	Σκανδιναβικές χώρες
	Χαμηλή	Μεσογειακές χώρες	Αγγλοσαξονικές χώρες

Υπάρχει Σχέση Μεταξύ Μεγέθους του Κράτους και Οικονομικής Ανάπτυξης;

- Από την κατάταξη αυτή, φαίνεται ότι:
  - Το Σκανδιναβικό υπόδειγμα χαρακτηρίζεται από υψηλή αποτελεσματικότητα και ισότητα.
  - Το Μεσογειακό υπόδειγμα έχει χαμηλή αποτελεσματικότητα και ισότητα.

Υπάρχει Σχέση Μεταξύ Μεγέθους του Κράτους και Οικονομικής Ανάπτυξης;

- Η ιστορία και η ιδεολογία φαίνεται να προσδιορίζουν σε μεγάλο βαθμό και το πόσο μεγάλο είναι το μέγεθος ενός κράτους.
  - Οι Η.Π.Α. είχαν ανέκαθεν την τάση (βασισμένη σε ιδεολογικά κριτήρια) να αντιτίθενται στο μεγάλο κράτος και τους υψηλούς φόρους.
  - Οι χώρες της Βόρειας Ευρώπης, αντίθετα, επέλεξαν να επεκτείνουν το δημόσιο τομέα τους σημαντικά και γρήγορα τη μεταπολεμική περίοδο.

Υπάρχει Σχέση Μεταξύ Μεγέθους του Κράτους και Οικονομικής Ανάπτυξης;

- Αν και οι χώρες της Βόρειας Ευρώπης εξακολουθούν να έχουν μεγάλο δημόσιο τομέα είναι ενδιαφέρον ότι αυτές είναι από τις πλέον ανταγωνιστικές οικονομίες σε παγκόσμιο επίπεδο.

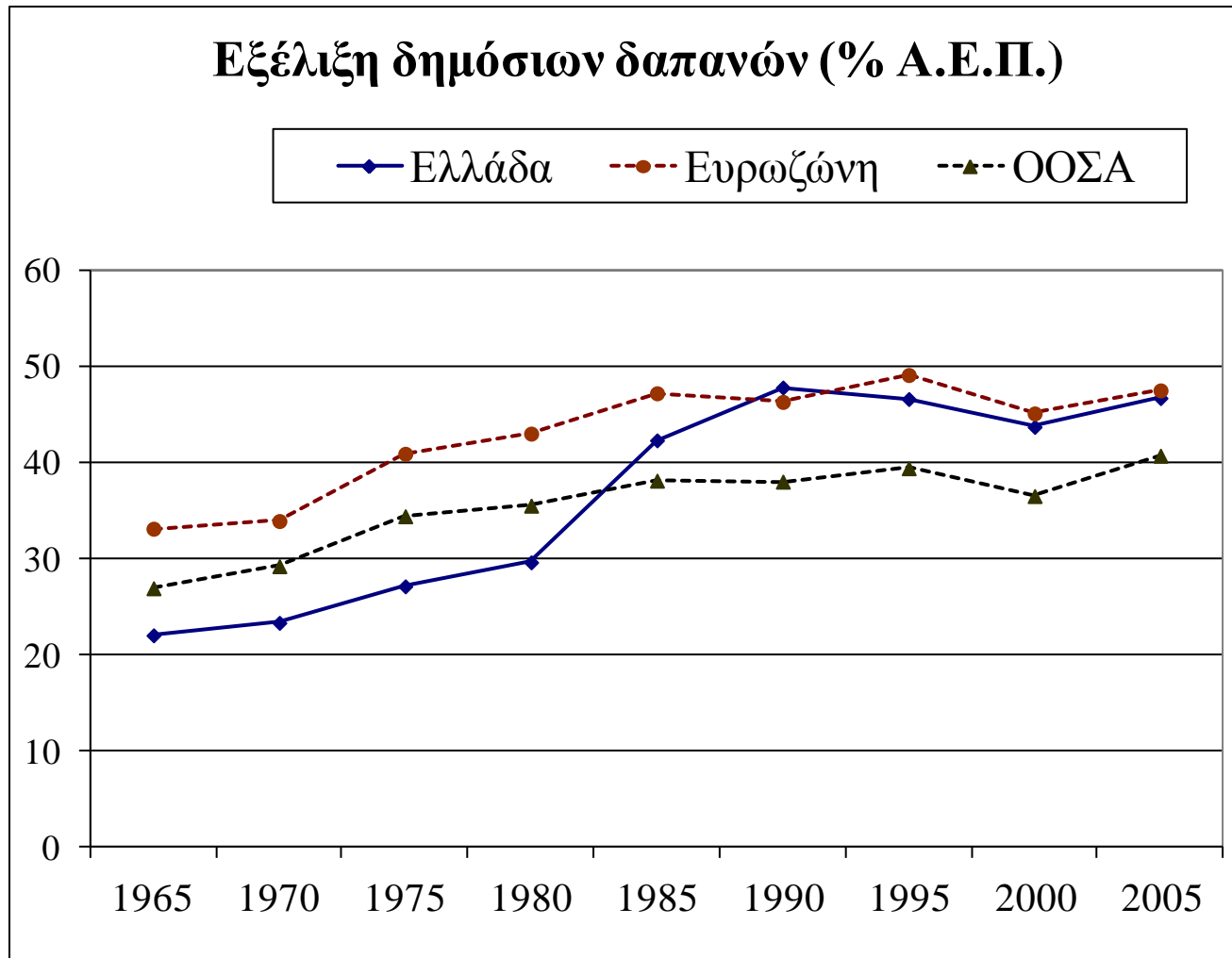
Υπάρχει Σχέση Μεταξύ Μεγέθους του Κράτους και Οικονομικής Ανάπτυξης;

- Τελικά, εκείνο που φαίνεται να παίζει καθοριστικό ρόλο είναι όχι μόνο το πόσα φορολογικά έσοδα εισπράττει ένα κράτος, αλλά ακόμη:
  - ποια είναι η διάρθρωση τους,
  - το πόσο αποτελεσματικά δαπανώνται, και
  - η ποιότητα και αποτελεσματική λειτουργία των δημοσιονομικών και γενικότερων θεσμών.

Μέγεθος του Δημόσιου Τομέα στην Ελλάδα

- Η αύξηση του μεγέθους του δημόσιου τομέα στην Ελλάδα ήταν ιδιαίτερα μεγάλη, όπως φαίνεται από το ακόλουθο διάγραμμα:

Μέγεθος του Δημόσιου Τομέα στην Ελλάδα

Μέγεθος του Δημόσιου Τομέα στην Ελλάδα

- Στην Ελλάδα, οι δημόσιες δαπάνες ήταν:
  - **20%** του Α.Ε.Π., στις αρχές της δεκαετίας του '60,
  - **50%** του Α.Ε.Π. το 2000.
- Για τις χώρες του Ο.Ο.Σ.Α. και της Ευρωζώνης σημειώθηκε μια αξιοσημείωτη αύξηση των δημοσίων δαπανών μέχρι τα μέσα του '80 και μετά το μέγεθος αυτό σταθεροποιήθηκε λίγο πάνω από το 45% για την Ευρωπαϊκή Ένωση και περί το 40% για το σύνολο των χωρών του Ο.Ο.Σ.Α..

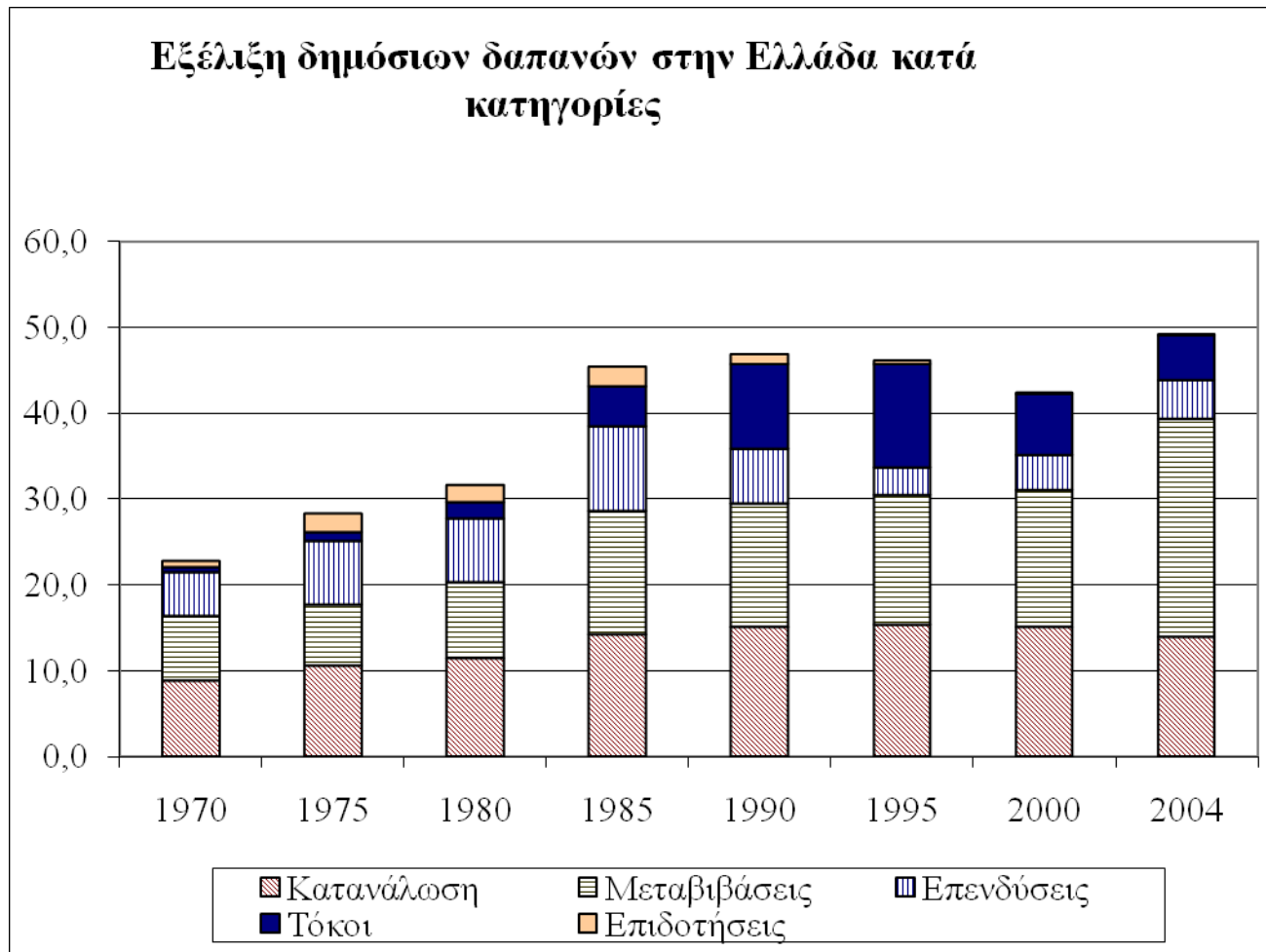
Μέγεθος του Δημόσιου Τομέα στην Ελλάδα

- Η μεγάλη αύξηση των δημοσίων δαπανών στην Ελλάδα προήλθε από τις δαπάνες για:
  - μεταβιβαστικές πληρωμές (συντάξεις), και
  - τόκους εξυπηρέτησης του δημοσίου χρέους.
- Βέβαια, αυτές οι δαπάνες παρουσίασαν σημαντική μείωση μετά το 1995, οπότε άρχισε η μείωση των επιτοκίων (ιδίως μετά την ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Ένωση).

Μέγεθος του Δημόσιου Τομέα στην Ελλάδα

- Μια συνοπτική εικόνα της εξέλιξης των δημόσιων δαπανών στην Ελλάδα κατά κατηγορίες, φαίνεται στο ακόλουθο διάγραμμα.

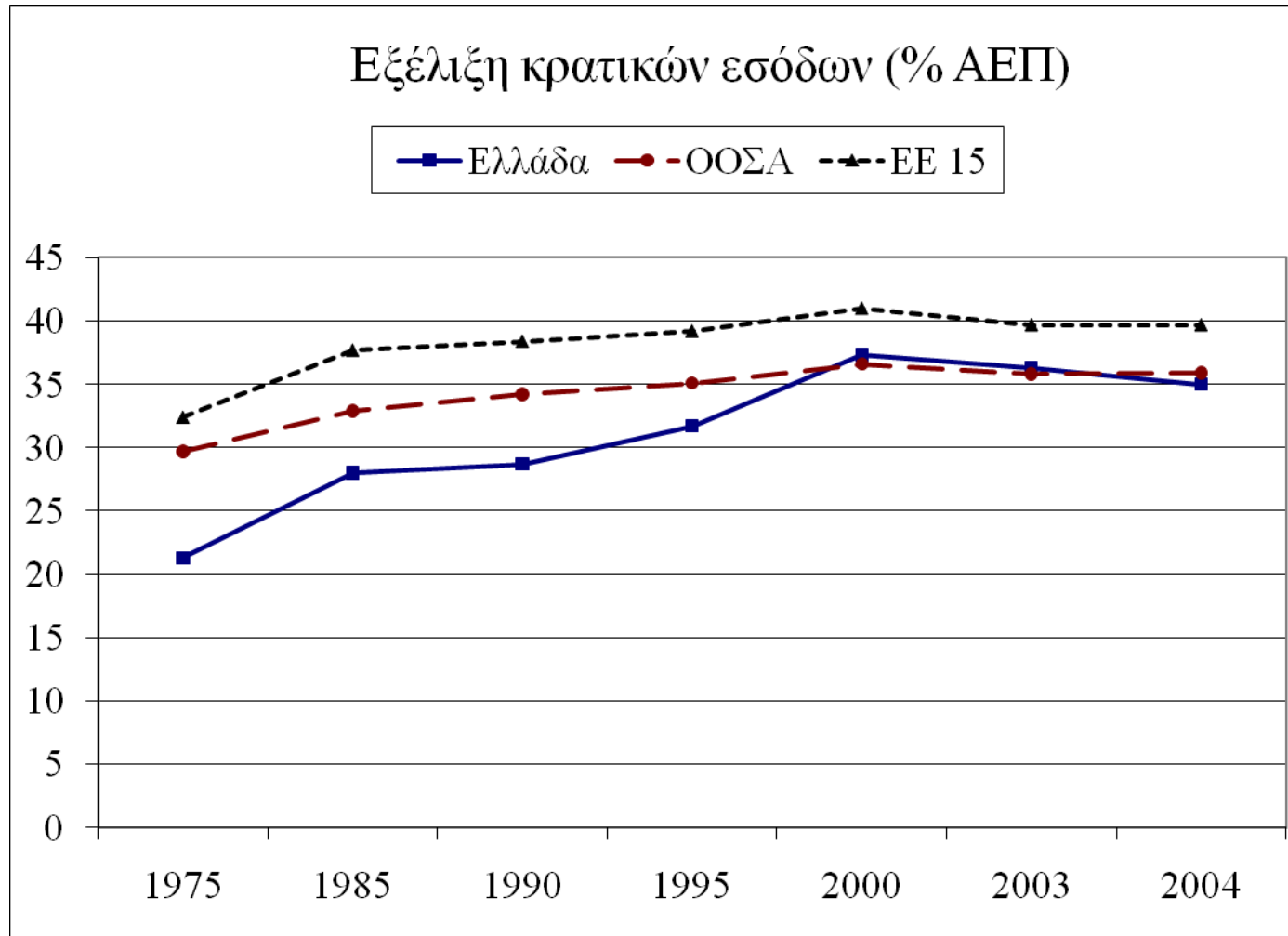
Μέγεθος του Δημόσιου Τομέα στην Ελλάδα

Μέγεθος του Δημόσιου Τομέα στην Ελλάδα

- Μια εναλλακτική προσέγγιση για το μέγεθος του δημόσιου τομέα, θα μπορούσε να είναι τα έσοδα του κράτους ως ποσοστό του Α.Ε.Π..
- Όπως απεικονίζει το επόμενο διάγραμμα, και σ' αυτόν τον δείκτη παρατηρείται σημαντική αύξηση τα τελευταία 40 χρόνια σε όλες τις χώρες και την Ελλάδα.

Μέγεθος του Δημόσιου Τομέα στην Ελλάδα

Μέγεθος του Δημόσιου Τομέα στην Ελλάδα

- Για τη χώρα μας, η αύξηση των κρατικών εσόδων είναι ιδιαίτερα εντυπωσιακή, αφού η αύξηση της συνολικής φορολογικής επιβάρυνσης αυξήθηκε κατά 75 με 80% περίπου!!!

Μέγεθος του Δημόσιου Τομέα στην Ελλάδα

- Πέρα από τους συνολικούς δείκτες, έχει γίνει προσπάθεια να καταρτιστούν δείκτες που αναφέρονται σε επιμέρους μεγέθη, όπως:
  - η δημόσια κατανάλωση,
  - οι δημόσιες επενδύσεις,
  - η πληρωμή των τόκων για την εξυπηρέτηση του δημοσίου χρέους, και
  - οι δαπάνες κοινωνικής ασφάλισης.

Μέγεθος του Δημόσιου Τομέα στην Ελλάδα

- Ο επόμενος πίνακας μας δίνει τη διαχρονική εξέλιξη των δαπανών της γενικής κυβέρνησης της Ελλάδας, σε σύγκριση και με τις άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Μεταβολή στις δαπάνες Γενικής Κυβέρνησης (% ΑΕΠ).
Διαφορά 2006-1971

	Σύνολο	Κατανά- λωση	Μισθοί	Κοινωνικές δαπάνες	Τόκοι	Επιδοτή- σεις	Επενδύ- σεις
Πορτογαλία	27,51	8,65	6,82	11,58	2,35	0,28	0,12
<i>Ελλάδα</i>	<i>21,50</i>	<i>4,77</i>	<i>3,78</i>	<i>8,89</i>	<i>3,99</i>	<i>-1,04</i>	<i>0,83</i>
Φιλανδία	17,70	5,70	3,06	7,36	0,61	-1,39	-1,16
Γαλλία	17,25	6,39	2,60	3,79	1,65	-0,43	-0,32
Ισπανία	16,79	7,78	3,79	3,86	1,12	0,02	0,90
Ιταλία	15,71	3,50	0,47	5,12	2,75	-1,06	-0,47
Λουξ/ργγο	12,13	3,94	1,60	1,25	-0,75	0,49	0,52
<i>ΕΕ15</i>	<i>11,97</i>	<i>4,50</i>	<i>1,46</i>	<i>4,50</i>	<i>0,78</i>	<i>-0,52</i>	<i>-1,31</i>
Σουηδία	11,57	3,51	0,88	4,60	-0,09	-0,15	-2,63
Αυστρία	11,56	3,05	-0,40	3,56	1,86	1,48	-4,08
Δανία	8,73	3,83	2,78	4,51	0,41	-0,98	-2,39
Βέλγιο	7,43	4,93	2,35	4,32	0,61	-0,28	-3,10
Γερμανία	6,13	2,16	-1,78	5,98	1,84	-0,31	-3,14
Ην. Βασίλειο	3,62	3,70	0,09	4,28	-1,69	-1,14	-2,68
Ολλανδία	2,39	4,62	-3,26	-1,62	-0,53	0,20	-1,83
Ιρλανδία	-0,61	0,89	-0,83	0,01	-2,44	-3,56	-0,11

Μέγεθος του Δημόσιου Τομέα στην Ελλάδα

- Με βάση τον πίνακα, στην Ελλάδα:
  - Παρατηρείται η μεγαλύτερη μεταβολή στις συνολικές δημόσιες δαπάνες, μετά την Πορτογαλία.
  - Την πρώτη θέση στην αύξηση των δημοσίων δαπανών έχουν οι κοινωνικές δαπάνες, για να ακολουθήσουν οι δαπάνες για κατανάλωση, τόκους και μισθούς.

Μέγεθος του Δημόσιου Τομέα στην Ελλάδα

- Η σημαντική αύξηση των κρατικών εσόδων στην Ελλάδα προήλθε κυρίως μέσω της αύξησης των:
  - άμεσων φόρων
  - εισφορών κοινωνικής ασφάλισηςόπως φαίνεται από τον επόμενο πίνακα.

Μεταβολή στα έσοδα Γενικής Κυβέρνησης (% ΑΕΠ)
Διαφορά 2006-1971

	Σύνολο	Άμεσοι Φόροι	Έμμεσοι Φόροι	Εισφορές. Κοιν. Ασφάλισης
Πορτογαλία	21,57	4,38	6,38	7,27
Ισπανία	19,11	8,27	5,33	5,00
Ελλάδα	18,59	5,24	1,15	7,10
Φιλανδία	17,16	3,57	0,57	6,35
Ιταλία	16,30	9,25	4,66	1,61
Γαλλία	14,09	5,61	1,27	4,56
ΕΕ15	11,16	3,91	1,69	4,03
Βέλγιο	10,59	5,99	0,35	4,53
Λουξεμβούργο	10,29	3,10	4,29	2,82
Αυστρία	8,89	2,67	-1,80	5,37
Σουηδία	8,70	0,78	2,85	4,06
Δανία	7,99	6,00	0,43	-0,41
Ιρλανδία	6,05	4,58	-2,95	3,79
Ολλανδία	4,51	-1,59	3,18	1,03
Γερμανία	4,26	-0,23	-0,07	5,04
Ην. Βασίλειο	-0,72	0,98	-0,31	2,33

Μέγεθος του Δημόσιου Τομέα στην Ελλάδα

- Με βάση τους συμβατικούς δείκτες μέτρησης, αυξήθηκε σημαντικά το μέγεθος του κράτους στην Ελλάδα.
- Το ερώτημα που προκύπτει είναι αν αυξήθηκε και η αποτελεσματικότητα του δημόσιου τομέα.

Αποτελεσματικότητα του Δημόσιου Τομέα

- Μια σημαντική διάσταση, την οποία αγνοούν οι παραπάνω δείκτες, είναι το πόσο αποτελεσματικά χρησιμοποιούνται οι πόροι του Δημοσίου και αν αποδίδουν τα προσδοκώμενα αποτελέσματα.
- **Αν και η μέτρηση της αποτελεσματικότητας των δημόσιων δαπανών είναι δύσκολη**, εντούτοις έχουν γίνει κάποιες απόπειρες να μετρηθεί το πόσο αποτελεσματικά αξιοποιούνται οι πόροι του Δημοσίου.

Αποτελεσματικότητα του Δημόσιου Τομέα

- Μια από τις πιο γνωστές μελέτες είναι αυτή των **Afonso, Schuknecht και Tanzi (2005)**, τα αποτελέσματα των οποίων παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα:

Πίνακας 22.5. Δείκτες αποτελεσματικότητα του δημόσιου τομέα (2000)

Χώρα	Αποτελεσματικότητα εισροών		Αποτελεσματικότητα εκροών	
	Σκορ	Σειρά ταξινόμησης	Σκορ	Σειρά ταξινόμησης
Αυστραλία	0,99	4	0,92	7
Αυστρία	0,67	17	0,92	8
Βέλγιο	0,66	19	0,79	18
Γαλλία	0,64	20	0,77	20
Γερμανία	0,72	16	0,79	17
Δανία	0,62	21	0,87	11
Ελβετία	0,95	6	0,94	4
Ελλάδα	0,73	14	0,65	23
Ην, Βασίλειο	0,84	8	0,80	16
Ιαπωνία	1,00	1	1,00	1
Ιρλανδία	0,96	5	0,93	6
Ισλανδία	0,87	7	0,90	10
Ισπανία	0,80	10	0,78	19
Ιταλία	0,66	18	0,68	22
Καναδάς	0,75	12	0,84	13
Λουξεμβούργο	1,00	1	1,00	1
Νέα Ζηλανδία	0,83	9	0,81	15
Νορβηγία	0,73	13	0,93	5
Ολλανδία	0,72	15	0,91	9
Πορτογαλία	0,79	11	0,70	21
Σουηδία	0,57	23	0,86	12
Φιλανδία	0,61	22	0,83	14
ΗΠΑ	1,00	1	1,00	1
ΕΕ15 *	0,72		0,78	

Αποτελεσματικότητα του Δημόσιου Τομέα

- Ουσιαστικά έχουμε 2 δείκτες:
  - Ο 1^{ος} δείκτης μετρά την αποτελεσματικότητα των εισροών.
  - Ο 2^{ος} δείκτης μετρά την αποτελεσματικότητα των παραγόμενων υπηρεσιών.

Αποτελεσματικότητα του Δημόσιου Τομέα

- Ο 1^{ος} δείκτης είναι **0,72** για την Ευρωπαϊκή Ένωση.
  - Αυτό σημαίνει ότι θα ήταν δυνατόν να επιτευχθεί το ίδιο επίπεδο προϊόντος και υπηρεσιών μόνο με το 72% των εισροών που χρησιμοποιούνται τώρα.

Αποτελεσματικότητα του Δημόσιου Τομέα

- Ο 2^{ος} δείκτης είναι **0,78** για την Ευρωπαϊκή Ένωση.
  - Αυτό σημαίνει ότι, με δεδομένες τις δημόσιες δαπάνες, η επίδοση του δημόσιου τομέα είναι 78% (ή 22% μικρότερη) απ' ότι θα ήταν αν οι χώρες της Ένωσης αξιοποιούσαν με πλήρη αποτελεσματικότητα τους διατιθέμενους πόρους.

Αποτελεσματικότητα του Δημόσιου Τομέα

- Όπως παρατηρούμε, η θέση της Ελλάδας δεν είναι ιδιαίτερα καλή.
  - Σ' ότι αφορά την αποτελεσματικότητα στις εισροές, η χώρα μας έχει μια βαθμολογία **0,73** (περίπου την ίδια με το μέσο όρο της Ένωσης), η οποία σημαίνει ότι ο δημόσιος τομέας δεν απασχολεί πολλούς πόρους.
  - Σ' ότι αφορά την αποτελεσματικότητα του παραγόμενου προϊόντος, η Ελλάδα κατέχει την τελευταία θέση από τις 23 χώρες του δείγματος.

Διοικητικές Παρεμβάσεις στην Αγορά

- Μια άλλη αδυναμία των παραπάνω δεικτών για το μέγεθος του δημόσιου τομέα είναι ότι δεν λαμβάνουν υπόψη τους τα μέτρα για ρύθμιση της οικονομικής δραστηριότητας που παίρνει η κάθε χώρα.
- Αν και τα μέτρα αυτά έχουν μειωθεί σημαντικά με την απελευθέρωση των αγορών, πολλά νέα ρυθμιστικά μέτρα έχουν ληφθεί και αφορούν τις αγορές αγαθών και υπηρεσιών.

Διοικητικές Παρεμβάσεις στην Αγορά

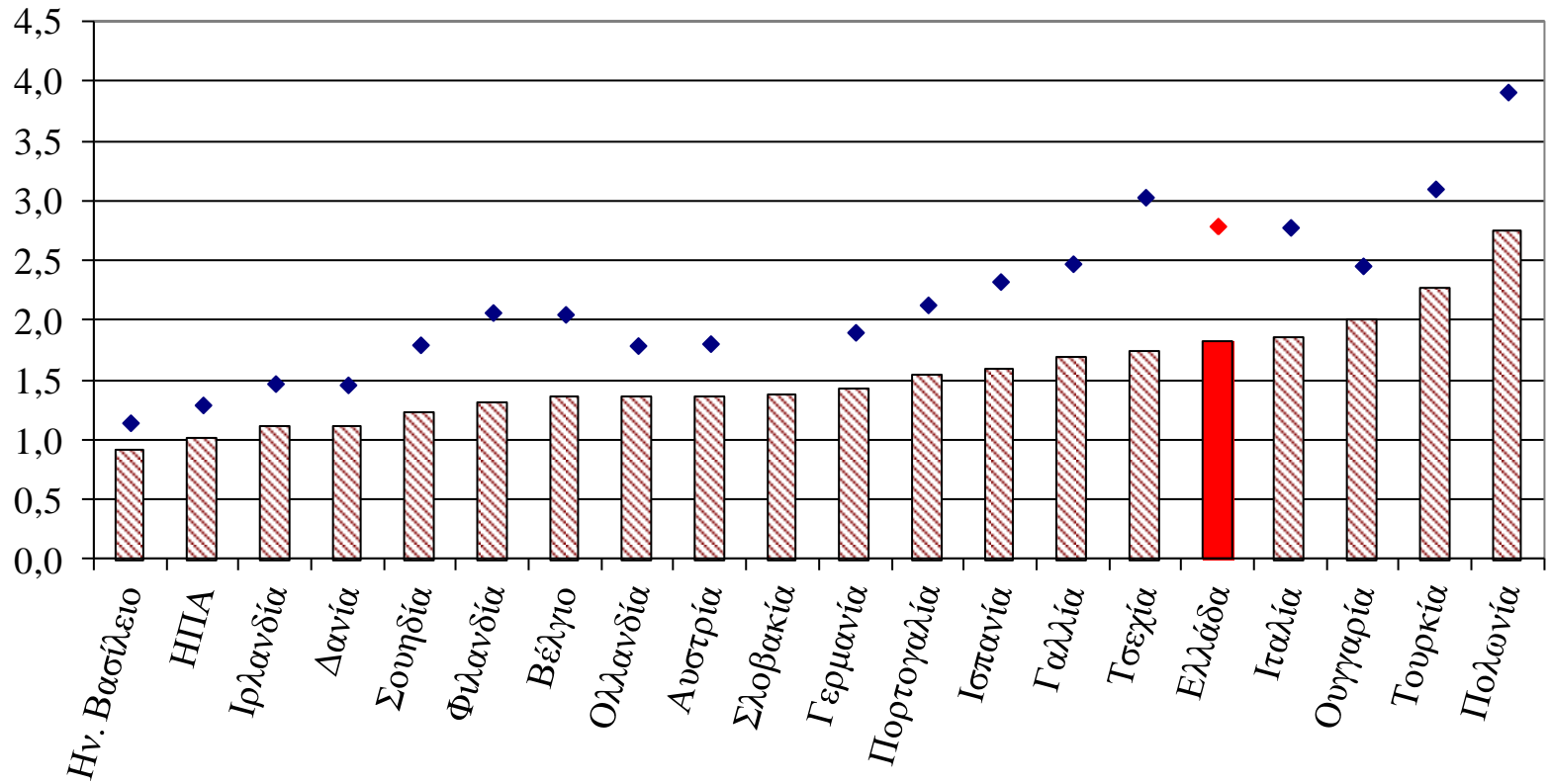
- Ο Ο.Ο.Σ.Α. δημιούργησε μια σειρά από δείκτες ρυθμιστικών παρεμβάσεων.
- Οι δείκτες αυτοί έχουν καταρτιστεί με βάση μια αριθμητική κλίμακα.
  - Όσο μικρότερος είναι ο δείκτης, τόσο μικρότερη είναι η κρατική παρέμβαση.

Διοικητικές Παρεμβάσεις στην Αγορά

- Στα ακόλουθα 3 διαγράμματα παρουσιάζονται 3 δείκτες:
  1. Δείκτης ρυθμίσεων στην αγορά προϊόντων
  2. Δείκτης διοικητικών ρυθμίσεων
    - Μετρά τις διοικητικές παρεμβάσεις του κράτους στη δραστηριότητα των επιχειρήσεων.
  3. Δείκτης φραγμών στην επιχειρηματική δράση

Δείκτης Ρυθμίσεων στην Αγορά Προϊόντων

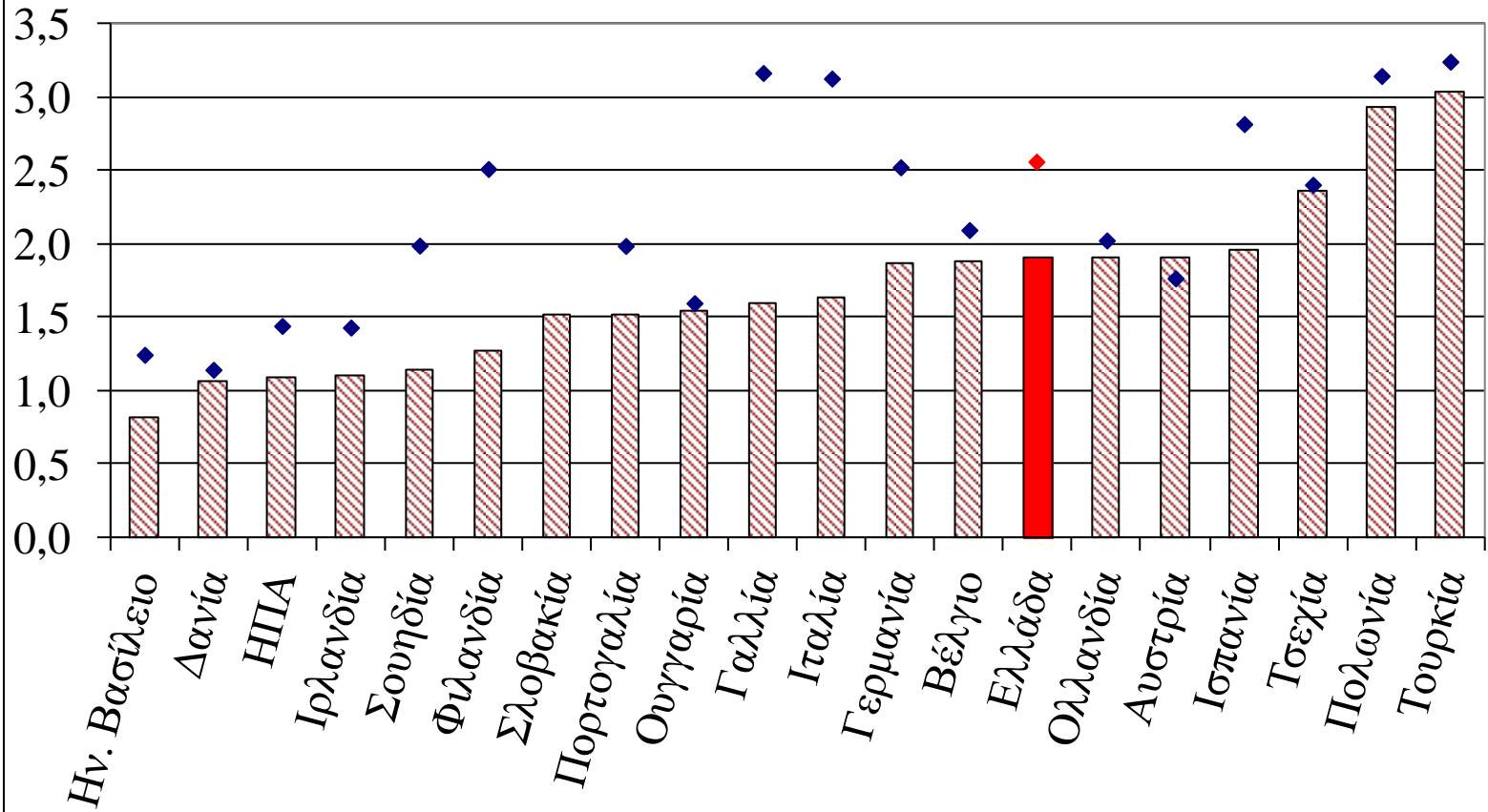
2003 1998

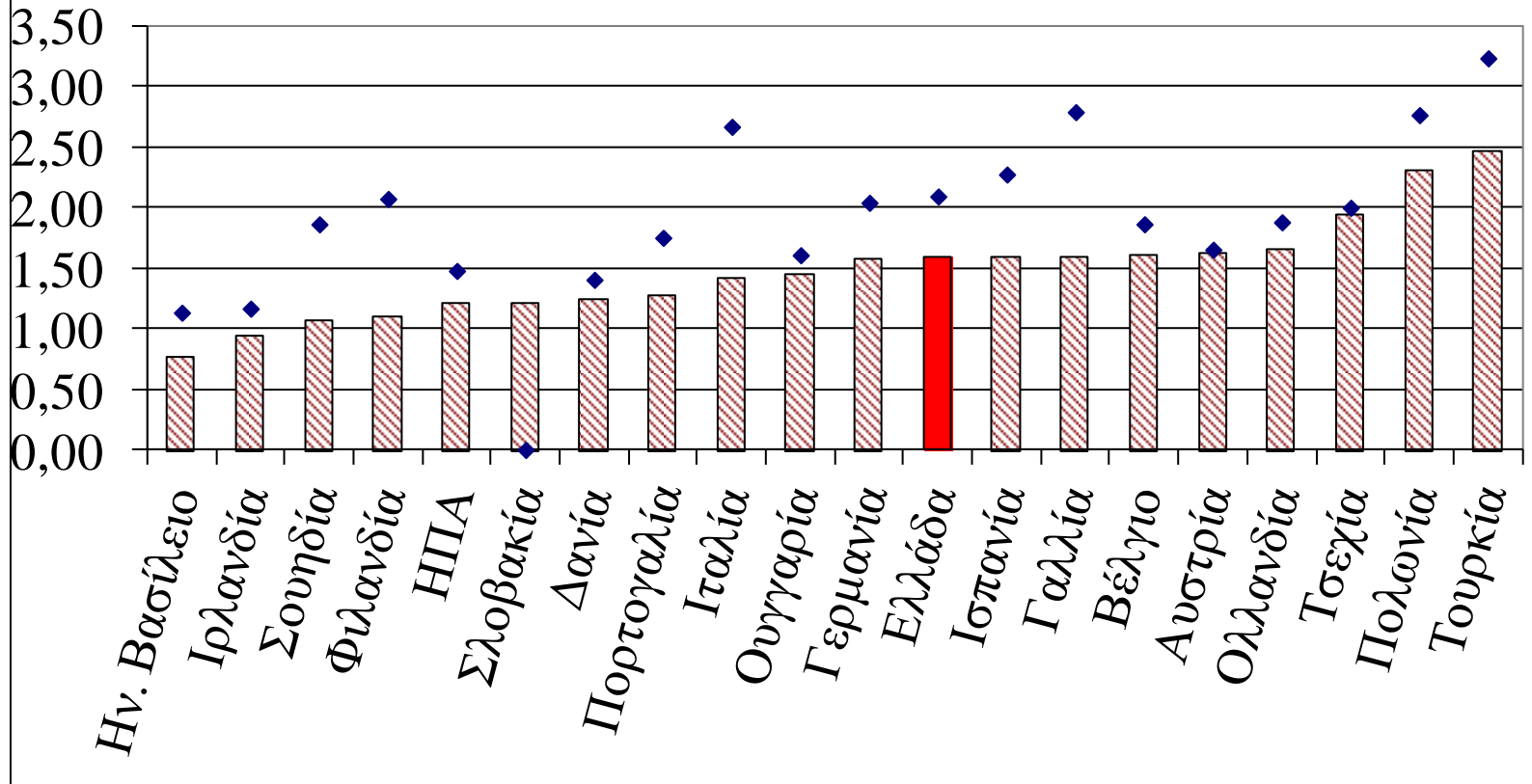
Δείκτης Διοικητικών Ρυθμίσεων

2003

Δείκτης Φραγμών στην Επιχειρηματική Δράση

2003

Διοικητικές Παρεμβάσεις στην Αγορά

- Με βάση το πρώτο διάγραμμα, η Ελλάδα είναι από τις πλέον παρεμβατικές οικονομίες στις αγορές προϊόντων, παρά την πρόοδο που έγινε στην περίοδο 1998-2003.
- Οι πιο παρεμβατικές χώρες φαίνεται να είναι η Ουγγαρία, η Πολωνία και η Τουρκία.

Διοικητικές Παρεμβάσεις στην Αγορά

- Με βάση τα στοιχεία του δεύτερου διαγράμματος, η Ελλάδα παρουσιάζεται ως μια χώρα έντονα παρεμβατική, σε σύγκριση με άλλες χώρες του Ο.Ο.Σ.Α. και της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Διοικητικές Παρεμβάσεις στην Αγορά

- Όπως δείχνει το τρίτο διάγραμμα, η Ελλάδα είναι μια χώρα όπου τα εμπόδια για την άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας είναι μάλλον περιορισμένα και δεν υστερεί πολύ από τις υπόλοιπες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Διοικητικές Παρεμβάσεις στην Αγορά

- Συμπεράσματα:
  - Οι δείκτες της κρατικής δραστηριότητας με βάση συνολικά μεγέθη (όπως οι κρατικές δαπάνες και τα έσοδα) μπορεί να δημιουργούν μια παραπλανητική εικόνα για το εύρος και την έκταση του δημόσιου τομέα.
  - Οι διάφορες ρυθμιστικές παρεμβάσεις, με μορφή διοικητικών και οικονομικών μέτρων, μπορεί να έχουν σημαντικές επιδράσεις στην αποτελεσματική λειτουργία της οικονομίας.

Διοικητικές Παρεμβάσεις στην Αγορά

– Είναι εμφανές, από τους παραπάνω δείκτες, ότι πολλές χώρες στις οποίες το μέγεθος του δημόσιου τομέα είναι μεγάλο (με βάση μακροοικονομικούς δείκτες), ο ρυθμιστικός ρόλος του κράτους μπορεί να είναι πολύ πιο περιορισμένος, σε σύγκριση με άλλες χώρες με μικρότερους δείκτες για τις δαπάνες και τα έσοδα του κράτους.

□ Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι οι Σκανδιναβικές χώρες.

Δημόσια Διοίκηση και Οικονομικό Βάρος Επιχειρήσεων

- Η Ελλάδα φαίνεται να είναι μια χώρα με δαπάνες και έσοδα κοντά στο μέσο όρο των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αλλά και με εκτεταμένες ρυθμιστικές παρεμβάσεις.
- Αν και με βάση τα στοιχεία του Ο.Ο.Σ.Α., ο ρυθμιστικός ρόλος του κράτους έχει μειωθεί μεταξύ 1998 και 2003, ο ρυθμιστικός ρόλος του κράτους παραμένει σημαντικός.

Δημόσια Διοίκηση και Οικονομικό Βάρος Επιχειρήσεων

- Οι παρεμβάσεις αυτές έχουν σημαντικό κόστος για την οικονομία και σε κάποιες μετρήσεις που έχουν γίνει φαίνεται ότι το κόστος της γραφειοκρατίας στην Ελλάδα είναι πολύ υψηλό.
- Μια πρόσφατη εκτίμηση του συνολικού διοικητικού βάρους που επιβάλλεται στις επιχειρήσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση παρουσιάζεται στον επόμενο πίνακα:

Πίνακας 22.6. Εκτίμηση συνολικού διοικητικού βάρους στις επιχειρήσεις στην Ε.Ε. (2003)

Χώρα	Χαμηλή εκτίμηση	Υψηλή εκτίμηση
	Ποσοστό του ΑΕΠ	
<i>Ελλάδα</i>	<i>5,4</i>	<i>6,8</i>
Ουγγαρία	5,4	6,8
Πολωνία	4,0	5,0
Αυστρία	3,6	4,6
Ισπανία	3,6	4,6
Ιταλία	3,6	4,6
Πορτογαλία	3,6	4,6
Σλοβακία	3,6	4,6
Σλοβενία	3,3	4,2
Γαλλία	2,9	3,7
Γερμανία	2,9	3,7
Ολλανδία	2,9	3,7
Τσεχία	2,6	3,3
Βέλγιο	2,2	2,8
Ιρλανδία	1,9	2,4
Δανία	1,5	1,9
Ην. Βασίλειο	1,2	1,5
Σουηδία	1,2	1,5
Φιλανδία	1,2	1,5

Πηγή: Κοx (2005).

Δημόσια Διοίκηση και Οικονομικό Βάρος Επιχειρήσεων

- Λόγω των δυσκολιών υπολογισμού του διοικητικού βάρους που επιβάλλεται στις επιχειρήσεις, από τη νομοθεσία και τις πολύπλοκες διοικητικές ρυθμίσεις, παρουσιάζονται 2 εναλλακτικές εκτιμήσεις:
  - χαμηλές, και
  - υψηλές.

Δημόσια Διοίκηση και Οικονομικό Βάρος Επιχειρήσεων

- Με βάση τα στοιχεία του πίνακα, το διοικητικό βάρος στις επιχειρήσεις στην Ελλάδα φαίνεται να είναι το υψηλότερο στην Ευρωπαϊκή Ένωση.
  - Αυτό εκτιμάται για το 2003, μεταξύ **5,4 και 6,8%** του Α.Ε.Π.
  - Αν πάρουμε τη χαμηλή εκτίμηση, σε ευρώ το 2007, το ποσοστό αυτό μεταφράζεται στο ποσό των **13,8 δισ.** περίπου!!!

Δημόσια Διοίκηση και Οικονομικό Βάρος Επιχειρήσεων

- Αν η χώρα μας μπορούσε να μειώσει αυτό το κόστος, στο επίπεδο της Ισπανίας και της Ιταλίας, αυτό θα οδηγούσε σε μια εξοικονόμηση για τις επιχειρήσεις περί τα 4 δισ. ευρώ!!!
- Αυτά τα στοιχεία δείχνουν ότι , πρέπει να γίνουν σημαντικές μεταρρυθμίσεις στο χώρο των διοικητικών ρυθμίσεων, ώστε οι πόροι του Δημοσίου να εξοικονομηθούν, αλλά και να τονωθεί η ανταγωνιστικότητα των ελληνικών επιχειρήσεων.

Τέλος Ενότητας 12

Μέγεθος και Εύρος Δραστηριοτήτων του Δημόσιου Τομέα

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης